אבל אם האדם שנכנס לבית המנוגע הָיָה לָבוּשׁ בִּכְלָיו – בגדיו, וְנַעֲנָלָיו נעולות בְּרַגְלָיו, וְטַבָּעוֹתָיו מונחות בְּאֶצְבְּעוֹתָיו, דינו שהוא עצמו טָמֵא מֵיד בכניסתו לבית ואפילו לא שהה שם כלל, וְהֵן – כליו סנדליו וטבעותיו, טְהוֹרִים, עַד שֶׁיִּשְׁהֶה בַּבית שיעור זמן של כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס – חצי כזכר, שלאחר ששהה בבית שיעור זה נטמאים הבגדים שלבוש בהם. ולגבי דין זה למדו חז"ל מהפסוק שכתב זה שמשערים בו שיעור שהייה בבית המנוגע, הוא כתב העשוי מִפֹּת חִטִּין ששיעור זמן אכילתה מועט, וְלֹא בכתב העשוי מִפַּת שְׂעוֹרִין ששיעור אכילתה מרובה יותר. הגמרא מוסיפה דין נוסף בשהייה זו, ששיעור זמן האכילה נמדד באופן שאוכל את הפת כשהוא מֵיסַב, וְאוֹכֵל ככזר זו בְּלִיפְתָּן, שכיון שאוכל אותה בהסבה שזו דרך אכילתה ואינו טרוד בדברים אחרים, וגם מלפת את הפת בדברים אחרים שמטעימים את אכילתו, אינו שוהה באכילתו זמן מרובה, מה שאין כן אם אוכלה בעמידה כשהוא הולך ובא שאז שוהה יותר באכילתה משום שהוא טרוד בדברים אחרים, וכן אם אוכלה בלא ליפתן כיון שאינה מוטעמת לו שוהה יותר באכילתה.

הגמרא ממשיכה לבאר אלו שיעורים נלמדים מפסוק זה: .ממה שנאמר בפסוק 'שְׂעוֹרָה' למדו חז"ל שיעור טומאת מת, וכִדְתָנֵן, עֶצֶם מן המת שגודלה כִּשְׂעוֹרָה, מְטַמֵּא אדם בְּמַגָּע – אם נגע בה, וּבְמַשָּׂא – אם נשא עצם זו נטמא אפילו אם לא נגע בה. וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל – אם היה עם המת באותו אוהל, אינו נטמא כל זמן שאין מן המת שדרה או גולגולת שלמה, או רוב מנין אברי האדם דהיינו קכ"ה איברים, או רוב בנין האיברים דהיינו ב' שוקיים וירך אחת, אבל אם יש רק עצם שגודלה כשעורה אינו נטמא. ממה שנאמר בפסוק 'גֶּפֶן' למדו חז"ל שיעור כְּדֵי רְבִיעִית יַיִן לַנָּזִיר – שנזיר האסור לשתות רביעית יין או לאכול כל דבר היוצא מן הגפן כגון ענבים וגזים חרצנים עלים ולולבים, ודרשו חכמים שאף איסורי האכילה בנזיר שיעורם ברביעית אף על פי שרביעית הוא שיעור מדידה בלח ולא ביבש. ולימד הכתוב כאן שמדידה זו של רביעית חרצנים, נעשית על ידי שממלא כלי ביין ואח"כ נותן בתוכו חרצנים וזגין עד שנשפך מחוץ לכלי שיעור רביעית יין, וימדוד דווקא ביין שכיון שהוא עב, הוא נברץ ונגדש על שפת הכוס ואינו נשפך מיד מחוצה לו, ולא ימדוד בכלי שבתוכו מים שהם קלושים ואינם נברצים על שפת הכוס אלא נשפכים מחוצה לו, משום שהכמות הנצרכת להכניס לכלי כדי שיישפך ממנו שיעור רביעית מים הוא שיעור מועט יותר. .ממה שנאמר בפסוק 'תְּאֵנָה' דרשו חז"ל שמשערים כְּגָרוֹגֶרֶת לְהוֹצָאַת שַׁבָּת – המוציא אוכל של אדם בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד, אינו חייב עד שיוציא אוכל בשיעור של גרוגרת, דהיינו תאנה יבשה. .ממה שנאמר בפסוק 'רִמּוֹן' דרשו חז"ל שמשערים בו שיעור טהרת כלים, שכלי עץ או כלי עצם שנטמא ונשבר, נטהר בשבירתו, אולם דין זה נאמר רק בשניקב או נשבר עד שלא ראוי עוד לתשמיש, אך אם ניקב נקב קטן ועדיין ראוי לתשמיש, אינו נטהר מטומאתו. ומפסוק זה למדו חז"ל שכלי בעלי בתים שניקבו בשיעור שיכול לצאת רימון דרך הנקב, נטהרו מטומאתם, דִּתְנַן, כָּל כְּלֵי בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁיִּעּוּרָן כָּרִמּוֹנִים, אולם פחות משיעור זה עדיין טומאתם עליהם, היות ועדיין ראויים לתשמיש כל שהוא. ממה שנאמר בפסוק 'אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן' (וּדְבַשׁ) דרשו חז"ל שכוונת הפסוק לומר שארץ ישראל היא אֶרֶץ שֶׁכָּל שִׁעוּרֶיהָ כַּזֵּיתִים. ומבארת הגמרא, כָּל שִׁעוּרֶיהָ כָּלְקָא דַּאֲתָךְ – וכי יעלה על הדעת לומר שכל השיעורים הם בכזית, והלֹא הָא אִיכָּא חֲנִי דְּאַמְרִינָן – הלא מנינו לעיל שיעורים שנמדדו בחיטה ובשעורה ובגפן ובתאנה וברימון. אֶלָּא אִימָא – אמור, שֶׁרוֹב שִׁעוּרֶיהָ כַּזֵּיתִים – כגון שיעור טומאת מת, ונבילה, ואיסור חלב, ודם, ופיגול, ונותר, וטמא, וגיד הנשה, שכל איסורים אלו משערים בכזית. .ממה שנאמר בפסוק 'דְּבַשׁ' דרשו חז"ל, ששיעור של כְּבוֹתֶבֶת הַנָּפָה – תמרה גדולה מאוד, הוא שיעור איסור אכילה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.

עתה מסיימת הגמרא את הקושיא על רב שאמר ששיעורי איסורים [כגון כזית לאכילת איסורים וככתובת ליום הכיפורים] נאמרו הלכה למשה מסיני: אַלְמָא – מדברי רב חנין ששיעורין דְּאוֹרַיְיתָא נִינְהוּ. דוחה הגמרא: וְתִסְבְּרָא – וכי סובר אתה ששיעורים אלו הם אכן מדאורייתא, וכי שִׁעוּרִין אלו מִי כְּתִיבִי במקרא במפורש שחיטה הוא שיעור לבית המנוגע ושעורה לשיעור טומאת מת במגע ומשא וכו', אֶלָּא צריך לומר שֶׁהֲלָכָתָא למשה מסיני נִינְהוּ, וּקְרָא שדרש רב חנין, אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא הוא – שסמכו את ההלכה ומצאו לה רמז בדברי הכתוב.

ממשיכה הגמרא ושואלת על המשך דברי רב שאמר שֶׁחֲצִיצִין – שדין חציצה בטבילה, הוא מהלכה למשה מסיני, והלא דיני חציצה דְּאוֹרַיְיתָא נִינְהוּ, דִּכְתִיב (ויקרא יד ט) 'וְרָחַץ (אֶת בְּשָׂרוֹ) בַּמַּיִם', ודרשו חז"ל מהכתוב 'בַּמַּיִם', שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לְבֵין הַמַּיִם, והיאך אמר רב שדיני חציצה נאמרו למשה מסיני ולא כתובים בתורה. מתרצת הגמרא: אכן עיקר דין חציצה בטבילה נלמד מהנאמר בתורה, וכִי אֲתָאי הֲלָכְתָא לְשַׁעֲרוֹ – ההלכה למשה מסיני נאמרה לגבי פסול חציצה בשערו, וְדִבְרֵי רַבָּה בַּר בַּר חָנָּה שאמר שחציצה פוסלת אף בשיער, דְּאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָּה שהטובל במקווה ונִיקְמָא [־שערה] אַחַת קְשׁוּרָה – יש בה קשר והוא מקפיד על כך, חוֹצֶצֶת ולא עלתה לו טבילה. אולם אם שָׁלֹשׁ שערות קשורות יחדיו, אֵינָן חוֹצְצוֹת משום שהשיער קשה וכששלוש שערות קשורות יחדיו אין הקשר חזק והמים יכולים לחדור בעדו, ולכך אפילו אם מקפיד על קשר זה עלתה לו טבילה מכיון שאין זה חציצה כלל. ובִּשְׁתַּיִם – אם שתי שערות קשורות יחדיו, אמר רבה אֵינִי יוֹדֵעַ אם יש בזה משום חציצה ולא עלתה לו טבילה, או שגם בשתי שערות יכולים המים להיכנס בהם ולא הוי חציצה. הרי שנאמר פסול חציצה בשער, ועל דין זה אמר רב שנאמר הלכה למשה מסיני. מקשה הגמרא גם על תירוץ זה, שהלא דין חציצה בִּשְׂעָרוֹ נַמִּי דְּאוֹרַיְיתָא נִינְהוּ, דִּכְתִיב 'וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם', ודרשו חז"ל מהמילה 'אֶת', לרבות את הַמַּפָּל [־הדבוק] לְבְשָׂרוֹ – שגם הוא צריך שיכנסו בו המים, וּמַאי נִיהוּ – ומהו הדבר הדבוק לבשרו שריבתה התורה, הוי אומר שְׂעָרוֹ שצריך טבילה ואם יש בו חציצה לא עלתה לו טבילה, ושוב קשה על איזה דין אמר רב שנאמר הלכה למשה מסיני. מתרצת הגמרא: שאכן עיקר דין חציצה בשיער נלמד מהמקרא, וכִי אֲתָאי הֲלָכְתָא למשה מסיני, לְכִדְרַבִּי יִצְחָק, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק

דְּבַר תּוֹרָה – הלכה למשה מסיני, רק אם השער החוצץ נמצא ברוּבּוֹ – כגון שרוב שערו מטונף בטיט או קשור שערה שערה בפני עצמה, וְהוּא מַקְפִּיד עָלָיו – שמצטער על הלכלוך או הקשרים ורוצה להסירם, אזי הוּא חוֹצֵץ אם טבל ולא הסיר את החציצה. וּבאופן שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עָלָיו, אפילו הוא ברוב שערו כיון שאינו עתיד להסירו משם, מתבטל לגופו וְאֵינוֹ חוֹצֵץ. וְחכמים גָּזְרוּ, שאם יש חציצה עַל רוּבּוֹ, אפילו כשֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עליו ואינו רוצה להסירו חוֹצֵץ, גזירה מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמַּקְפִּיד – כיון שאם מקפיד חוצץ מן התורה ברובו, אמרו חכמים שיחוצץ גם שאינו מקפיד, כדי שלא יטעו לומר שחציצה נאמרה דווקא כשהיא בכולו, אבל ברובו אינה חציצה ולא יבינו חילוק בין מקפיד לאינו מקפיד. וְכן גזרו עַל חציצה הנמצאת רק על מִיעוּטוֹ הַמַּקְפִּיד, גזירה מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמַּקְפִּיד, כדי שלא יטעו לומר שכיון שבשניהם הוא מקפיד על החציצה ואף על פי כן אינה חציצה כשהיא על מיעוטו, הוא הדין שברובו אינה חציצה אפילו כשמקפיד כל זמן שאינה על כולו. אך כשהחציצה היא רק על מיעוטו וגם אינו מקפיד, לא גזרו חכמים כיון שאינו דומה כלל לאיסור תורה [רובו המקפיד] בשום צד.

שׁואלת הגמרא: אף שמיעוטו שאינו מקפיד אינו דומה לאיסור תורה [רובו המקפיד], הרי הוא דומה לאיסור דרבנן [למיעוטו המקפיד ולרובו שאינו מקפיד], וְלִיגְזוֹר נַמִּי עַל מִיעוּטוֹ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד שייחשב חציצה, גזירה מִשּׁוּם שהוא דומה למִיעוּטוֹ הַמַּקְפִּיד בכך שבשניהם החציצה במיעוטו, אִי נַמִּי מִשּׁוּם שהוא דומה לרוּבּוֹ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד בכך שבשניהם אינו מקפיד על החציצה. עונה הגמרא: כיון שהֵיא גּוּפָא – רובו שאינו מקפיד ומיעוטו המקפיד אינו נחשב חציצה אלא משום גְּזֵרָה, וְכִי אֲנַן נִיקוּם וְנִגְזוֹר גְּזֵרָה לְגְזֵרָה, הלא אין גוזרים גזירה כשהחשש הוא שיעבור על איסור דרבנן שנאסר משום גזירה.

הגמרא ממשיכה לבאר את המשך דברי רב שמחיצין נאמרו הלכה למשה מסיני: מְחִיצִין שאמר רב, כוונתו לְהָא דַּאֲמָרָן – למבואר לעיל ששיעור מחיצת סוכה עשרה טפחים. מקשה הגמרא: הָנֵיחָא לְרַבִּי יְהוּדָה שסובר (לעיל ה:) שאמת כלי המקדש היתה בת חמשה טפחים ולשיטתו לא ניתן ללמוד שיעור מחיצת סוכה ממידת הארון והכפורת, משום כך הוצרך ללמוד זאת מהלכה למשה מסיני. אֶלָּא לְרַבִּי מֵאִיר הסובר שאמת כלי המקדש היא בת ששה טפחים, ולשיטתו ניתן ללמוד שיעור מחיצת סוכה ממידת הארון והכפורת, אם כן מַאי אִיכָּא לְמֵימַר – לשם מה נאמרה ההלכה למשה מסיני בענין מחיצות. מתרצת הגמרא: כִּי אֲתָאי הִלְכְתָא – הלכה למשה מסיני בענין מחיצות, לְחדש דינים נוספים בהלכות מחיצה: א. גּוֹד – מחיצה הגבוהה עשרה טפחים, פעמים יכולה להיחשב כמחיצה גם למקום שלמעלה הימנה, והוא הנקרא 'גוד אסיק' ופירושו שנעשה כאילו מושכים את המחיצות כלפי מעלה, ופעמים יכולה להיחשב כמחיצה למקום שלמטה הימנה, והוא הנקרא 'גוד אחית', כאילו מושכים את המחיצה כלפי מטה. ב. וְלָבוּד – אויר פחות משלשה טפחים נחשב כסתום, ומשום כך מחיצה שיש בה חלל פחות משלושה טפחים, נחשב החלל כסתום והמחיצה כשרה. ג. וְדוֹפֶן עֲקוּמָה – סוכה שיש בה סכך פסול בסמוך לאחד מכותלי הסוכה והוא רחב פחות מארבע אמות, אומרים בה 'דופן עקומה' דהיינו שרואים את הכותל כאילו הוא מתעקם עד לסכך הכשר [והסכך הפסול נחשב כחלק מהדופן], ומצטרף דופן זה להכשיר את הסוכה:

שנינו במשנה: וְסוכה שֶׁאֵין לָהּ שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת פסולה. הגמרא מביאה ברייתא לבאר את השיעור של הדופן השלישית: תָּנוּ רַבָּנָן, סוכה כשרה צריך שיהיו בה שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן – שתי דפנות העומדות סמוכות זו לזו בקרן זוית, שאורכם לפחות כשיעור משך סוכה קטנה [שבעה טפחים], וְהדופן הַשְּׁלִישִׁית די שתהא אֲפִילּוּ ברוחב טֶפַח אחד בלבד. רַבִּי שִׁמְעוֹן חולק וְאוֹמֵר שאין די בשתי דפנות בהלכתן ושלישית טפח, אלא יש צורך בִּשְׁלֹשׁ דפנות כְּהִלְכָתָן, וְרק הדופן הָרְבִיעִית מספיק שתהיה אֲפִילּוּ טֶפַח.

מבארת הגמרא: כְּמַאי קָמִיפַּלְגִי, רַבָּנָן סָבְרֵי יֵשׁ אֵם לַמָּסוֹרֶת – יש לדרוש את משמעות הכתוב כפי שמסר משה בתורה ללא הניקוד, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר יֵשׁ אֵם לַמִּקְרָא – עיקר הדרשה צריכה להיות לפי משמעות הכתוב כפי שהוא נקרא עם הניקוד, ולפי זה יובן שורש מחלוקתם. שרַבָּנָן סָבְרֵי יֵשׁ אֵם לַמָּסוֹרֶת, וכיון שנאמר בתורה פעמיים 'סֻכֹּת סָכָּת' [בלא וא"ו] שמשמעותם בלשון יחיד, ופעם נוספת 'סֻכּוֹת' שמשמעותה בלשון רבים [־שתים], הֲרֵי כָּאן במשמעות אַרְבַּע פעמים 'סוכה', לַל חַד לְגוּפֵיהּ – הפחת אחת מהם כדי ללמוד ממנו עיקר דין מצות סוכה, פָּשׁוּ לְהוּ תְּלָתָא – נשארו בידינו שלש, ומכאן דרשו חכמים שצריך לעשות לסוכה שלש דפנות, אלא שקיבלו חכמים שְׁתַּיִם מהדפנות צריכות להיות כְּהִלְכָתָן לכל רוחב הסוכה, וַאֲתָאי הִלְכְתָא – ובאה הלכה למשה מסיני, וּגְרָעָתָהּ – הפחיתה לְדופן הַשְּׁלִישִׁית וְאוֹקְמָהּ – והעמידתה אַטֶּפַח. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר יֵשׁ אֵם לַמִּקְרָא, וכיון שבכל שלושת הפעמים משמעות המקרא הוא בלשון רבים, הרי זה כאילו נכתב בתורה 'בְּסֻכּוֹת בְּסֻכּוֹת בְּסֻכּוֹת' שבסך הכל הֲרֵי כָּאן שֵׁשׁ, אלא שַׁל חַד קְרָא לְגוּפֵיהּ – הפעם הראשונה שנכתב בפסוק 'בסכות' אינה לדרשה מכיון שצריך לדרוש ממנה את עיקר מצות סוכה, ואם כן פָּשׁוּ לְהוּ לדרשה אַרְבַּע – פעמיים 'בסכות' [לשון רבים] לדרשה שצריך ארבע דפנות לסוכה, וקיבלו חכמים שִׁשָּׁה מהדפנות צריכות להיות כְּהִלְכָתָן, וַאֲתָאי הִלְכְתָא – ובאה הלכה למשה מסיני, וּגְרָעָתָהּ לְדופן הָרְבִיעִית, וְאוֹקְמָתָהּ אַטֶּפַח.

מהלך שני בביאור מחלוקתם: וְאִי בָּעֵית אֵימָא, דְּכוּלֵי עָלְמָא – בין רבנן ובין רבי שמעון סוברים שֵׁשׁ אֵם לַמִּקְרָא, ולפי המבואר שפסוק אחד נצרך לעיקר מצות סוכה, נשארו בידנו שתי פעמים 'בסכות' בלשון רבים שמשמעותם שצריך לסוכה ארבע דפנות, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, מַר סָבַר – רבנן סברו שמִּכְּבָה בָּעֵיא קְרָא – אחד מהלימודים נצרך לדין הסכך לומר שסוכה בלא סכך אינה סוכה, ואם כן נותר לנו לדרוש רק שלוש דפנות, ובאה ההלכה למשה מסיני והפחיתה את הדופן השלישית והעמידתה על טפח. וּמַר סָבַר – רבי שמעון שלמד שמהתורה יש צורך בארבע דפנות סבר, שמִּכְּבָה לָא בָּעֵיא קְרָא כיון ש'סוכה' הוא על שם הסכך ופשוט שבלא סכך אין הסוכה כשרה, אם כן מהפסוק הראשון שממנו למדנו את עיקר דין סוכה למדנו את דין הסכך, ומשני הפסוקים שנאמר בסוכות לשון רבים, יש ללמוד שיהיו בסוכה ארבע דפנות שלש כהלכתן והרביעית של טפח.

מהלך שלישי בביאור מחלוקתם: וְאִי בָּעֵית אֵימָא, דְּכוּלֵי עָלְמָא בין רבנן ובין רבי שמעון סוברים שֵׁשׁ אֵם לַמָּסוֹרֶת, ולפי המבואר שדרשה אחת נצרכת לעיקר מצות סוכה, נמצא שיש לדרוש מהפסוקים שהכשר סוכה בשלש דפנות, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, מַר סָבַר – רבנן סוברים, כִּי אֲתָאי הִלְכְתָא לְגַרֵּעַ – שהלכה למשה מסיני באה לפחות מדין תורה ולומר שאחת משלשת הדפנות שהצריכה התורה די לה בשיעור טפח. וּמַר – רבי שמעון סָבַר, כִּי אֲתָאי הִלְכְתָא לְהוֹסִיף – שהלכה למשה מסיני באה להוסיף על דין התורה, ולומר שמלבד שלש הדפנות שהצריכה התורה, צריך להוסיף דופן רביעית בשיעור טפח.

מהלך רביעי בביאור מחלוקתם: וְאִי בָּעֵית אֵימָא, דְּכוּלֵי עָלְמָא בין רבנן ובין רבי שמעון סוברים שכִּי אֲתָאי הִלְכְתָא לְגַרֵּעַ מדין תורה, וְכן סוברים שֵׁשׁ אֵם לַמָּסוֹרֶת, נמצא שבשלושת הכתובים [שתים חסרים ואחד מלא] יש ארבע פעמים 'סוכה', וְהָכָא בְּדוֹרְשִׁין תָּחִילּוֹת קָמִיפַּלְגִי – רבנן ורבי שמעון נחלקו האם ניתן לדרוש את הפסוק הראשון לדין דפנות, מַר סָבַר – רבי שמעון סובר שדּוֹרְשִׁין תָּחִילּוֹת – שניתן לדרוש גם את הפסוק הראשון, ויש כאן ארבע דרשות ללמוד מהם שהכשר סוכה בארבע דפנות, ובאה הלכה למשה מסיני והפחיתה את הדופן הרביעית והעמידתה על טפח, וּמַר סָבַר – רבנן סוברים שאֵין דּוֹרְשִׁין תָּחִילּוֹת לפי שנצרך לגופו, וכיון שכן אין כאן אלא שלש פעמים ללמוד שהכשר סוכה בשלש דפנות, ובאה הלכה למשה מסיני והעמידה את הדופן השלישית על שיעור טפח.

מהלך חמישי בביאור מחלוקתם: רַב מַתָּנָה אָמַר, מַעֲמִיהּ דְּרַבִּי

המשך בעמוד קמב

שְׁמָעוֹן הסובר שהכשר סוכה בארבע דפנות, אינו מדרשת הכתובים בפרשת סוכה, אלא מֵהָכָא – מהכתוב (ישעיה ד ו) המדבר בענין הגאולה העתידה 'וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב וּלְמַחְסֶה וּלְמִסְתּוֹר מִזֶּרֶם וּמִמָּטָר', הרי שסוכה צריכה להגן על היושבים בה מזרם וממטר, וסוכה שאין בה ארבע דפנות אינה מגינה ממטר, אם כן מדין תורה צריכה הסוכה ארבע דפנות, אלא שהלכה למשה מסיני שאחת הדפנות די לה בטפח.

כפי שהתבאר לחכמים הדופן השלישית די לה בטפח. שואלת הגמרא: **וְאוֹתוֹ טֶפַח** של הדופן השלישית **הֵיכָן מַעֲמִידוֹ. אָמַר רַב, מַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד הַיּוֹצֵא** – בסמוך לסוף אחת הדפנות, שאם העמיד את שתי הדפנות בהלכתן בצד מזרח וצפון, יעמיד את הטפח של המחיצה השלישית בצד מערב סמוך לדופן הצפונית של הסוכה, או בצד דרום סמוך לדופן המזרחית של הסוכה. **אָמְרֵי לֵיהּ רַב כָּהֲנָא וְרַב אַפִּי לְרַב,** מדוע מעמיד את הדופן השלישית בסמוך לדפנות בזוית ישרה 190 מעלות),